

Dom A 70/1958

"-TB6/1955

Eksjo, vatten-
takt vid Rannr;..
slatt id.,fri.

SODERBYGDE: NS VATTEN: Nilm, ISTOLS

DELDOM

meddelad i domstolens kansli i
Stockholm. d n 25 oktober 1958.Sokand : Eksjo stad.Saken: Ansokan om provning av
lagligheten av stadens attentikt vid
Ranneslatt inom Eksj8 stad, Jonkopins
lan, samt om tillsture. till vattenav.:,
le4ning fran sjBn Norra Vixen med m raaorient ring.

Eksjo stad erhaller sitt vattenledningsvatten fran
en grundvat enttikt vid Ra.nneslitt inom stadens on:ra.d.e,
Vattentakten ar forl::3.gdpa staden tillhorig mark av det
Kronan i ovrigt tillhorande stadsagoomradet '4?,+ 50 a7
stndsagan nr 45 + 46 + 47 + 48 + 4) + 50 i Eksjo..For nar-
varande overfores tilJ. en i vattentikten ing.&ende infilt-
rationsanlHggning ytvatten fr n Solsaojon, vilkct efter
konstgjord infiltration tillgodogores 1 vattentill:ten men

tampel 205 kronor

Eksjcl stad (Advokaten Stig Curlberg, Stockholm).

denna överföring är a tillfällig natur och avses skola upphöra. Den mängd naturligt grundvattnet, som utvinnes i vattentakten, uppskattas till 1,3 l/s i medeltal., Sammanlagt uppfordras vid vattentakten 2.150 m³/a, motsvarande 25 l/s, i medeltal för år samt 2,800 m³/a maximalt

Eksjö stads förbrukning uppgick år 1955 till cirka 10.000 personer. Stadens vattenförbrukning utgjorde år 1954 0,78 m³/person, motsvarande en medeldygnsförbrukning av cirka 2.100 m³. Maximdrygnsförbrukningen uppgick samma år till 2.793 m³, Staden har för sitt framtida vattenbehov uppgjort följande prognos:

Jr	1965	1975	1985	1995
Beläggsmängd	10.800	11.300	11.700	12.000
Medelförbrukning m ³ /a	3.210	3.800	4.270	4,550
Maximiförbrukning m ³ /a	4.650	5.920	5.730	6.000
Årsförbrukning miljoner m ³	1,17	1,39	1,56	1,66

Sjön Norra Vixen med en yta av 1,7 km² och den därmed genom en cirka 300 m långa åfåra förbundna, ehuru något högre belägna sjön Södra Vixen, area 5,1 km². utgöra källsjöar inom Långhans sjösystem. Troskeln i förbindelsefåran har angivits ligga på höjden + 215,10 m. Långsån genomflyter

på sin väg från Norra Vixen -- uppifrån räknat -- sjöarna Karlsjön, Fällebhammar, Svansjön och Långanässjön samt utfaller i Havravikssjön, där den förenar sig med Eksjöån, ett biflöde till Emån. Före inflödet i Havravikssjön mottager Eksjöån avloppsvattnet från Eksjö stad. Soåsasjön ligger väster om Ränneslätt och avrinner till Eksjöån.

De karakteristiska vattenföringarna i Långanäsån vid utloppet ur Norra Vixen äro -- uttryckta i l/s -- enligt uppgift från Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut följande, nämligen 1.000 vid högsta och 500 vid normalt högvatten, 200 vid normalt medelvatten samt 60 vid normalt och 10 vid lägsta lågvatten. Normalt inträffa de största månadsmedelvattenföringarna under april -- juni och de minsta under september -- november. Månadsmedia av vattenföringen i l/s under vegetationsperioden maj - september ha för normalt år angivits till 420 för maj, 290 för juni, 150 för juli, 140 för augusti och 85 för september.

Vixensjöarna regleras genom en cirka 500 m nedanför Norra Vixens utlopp och strax nedströms korsningen med järnvägen Eksjö-Nässjö belägen damm på Kronan tillhöriga fastigheten Brevik 3¹. Dammrännan har en fri bredd av 1,17 m och tröskelhöjden + 214,66 m i det höjdsystem, som använ-

des i detta mål. Rännans väggar ha överkanten lägst å höjden + 215,50 m. Regleringsrätten synes vara förenad med Brevik 3¹.

Cirka 7,5 km nedströms Norra Vixens utlopp ligger Skedhults vattenkraftverk, tillhörigt Jönköpings läns hushållningssällskap såsom ägare av Skedhults säteri.

Efter ansökan, som ingavs till vattenrättsdomaren Ansökan. den 6 oktober 1955, har staden - sedan den därefter enligt träffade överenskommelser och i anseende till framställda erinringar i skilda hänseenden jämkat ansökningen - slutligen dels anhållit om prövning av lagligheten av stadens nuvarande vattentäkt och om förklaring i samband därmed, att staden äger vid vattentäkten tillgodogöra sig hela den naturliga grundvattentillgången 13 l/s, dels ock, för täckande av stadens nuvarande och fram till år 1995 påräkneliga vattenbehov, hemställt om tillstånd att från Norra Vixen medelst intagsledning och råvattenpumpstation på stadsägområdet nr 67 av staden tillhöriga stadsägan nr 51 + 52 + 65 + 66 + 67 bortleda i medeltal 40 l/s. att anlägga vattenledning mellan råvattenpumpstationen och vattentäkten över, förutom staden tillhörig mark, stadsägan nr 45 + 46 + 47 + 48 + 49 + 50 och järnvägen Eksjö-Nässjö

(stadsägan nr 442), samt efter infiltration av den genom ledningen tillförda vattenmängden vid vattentäkten tillgodogöra sig också detta vatten samt att för sådant ändamål vid behov utvidga befintlig infiltrationsbassäng och övriga anordningar vid vattentäkten.

För att möjliggöra vattenbortledningen har staden vidare begärt tillstånd

att utriva ovannämnda dammbyggnad på Brevik 3¹ och uppföra ny damm över Långanäsån mellan Norra Vixen och Karlsjön med fästen på Brevik 3¹ och stadsägoområdet nr 67 i huvudsaklig överensstämmelse med ett av P. Johansson ingenjörbyrå i Växjö uppgjort förslag (aktsid. 250-255), enligt vilket den nya dammen skall få en fri bredd av [1,5] m och en tröskelhöjd av + 214,70 m,

att rensa i vattendraget mellan sjöarna Norra och Södra Vixen på fastigheterna Broarp 1² och 1³ samt Tannarp 1³ ned till höjden + 214,85 m,

samt att vid den nya dammbyggnaden reglera vattenståndet i Norra Vixen mellan höjderna + 215,50 och + 214,90 m - varvid motsvarande vattenstånd i Södra Vixen efter rensningen beräknas bli + 215,50 och + 215,00 m - med skyldighet att genom dammen alltid framsläppa en vattenmängd om

Skall vara!

1,8 m

1,8 m
(1,8 m, nr. 35)

minst 25 l/s.

För att skydda vattentillgångarna mot förorening har staden slutligen hemställt, att för Norra Vixen och dess tillflöden utom Södra Vixen förbud meddelas mot utsläpp av industriellt avloppsvatten, avloppsvatten från ensilageanläggningar och kloakvatten från bostäder med vattenklosett, dock att dels nuvarande anläggningar må bibehållas i befintligt skick vid oförändrad sammansättning av avloppsvattnet - därvid staden emellertid förbehåller sig rätt att på egen bekostnad vid behov få anordna något slag av reningsanläggning vid Brevik 3¹ - dels ock framtida anläggningar för kloakutsläpp från enskilda bostäder med vattenklosett må tillåtas, om tillfredsställande slamavskiljning ordnas och kloakvattnet därefter infiltreras i grunden, samt att närmare angivna skyddsbestämmelser (aktsid. 276-277 jämförda med § 2 -- aktsid. 280-281 i avtal år 1957 mellan staden och Kungl. fortifikationsförvaltningen) skola fastställas för de å kartan aktsid. 283 markerade områdena B, C och D.

Till närmare utredning om ansökningens innebörd har staden åberopat dels beskrivning och förslag den 23 september 1955 av Vattenbyggnadsbyrån i Stockholm (aktsid. 16 73) dels

ock av byrån i anledning av framställda erinringar upprättade utlåtanden den 13 februari 1955 (aktsid. 155-160) och den 18 september 1956 (aktsid. 227-234) med däri gjorda jämkningar i byråns förslag av år 1955. I anslutning härtill har staden i ansökningsen bland annat förmäلت: Med befintlig dammbyggnad på Brevik 3¹ är förenad rätt att reglera Norra Vixens vattenstånd mellan höjderna + 215,65 och + 214,90 m. Fastighetens ägare har lämnat staden tillstånd till sådan reglering, som avses med ansökningsen. Med ledning av tillgängliga hydrologiska siffror och med beaktande av att ständigt minst 25 l/s skola framsläppas genom den tillämnade dammen i Norra Vixens utlopp kan det vattenmagasin, som måste finnas i sjön för att även under torrår säkra stadens vattenbortledning, uppskattas till 3,0 miljoner m³. Denna volym inrymmer inom de begärda regleringsgränserna. Om man bortser från den regleringsrätt, som enligt det sagda tillkommer dammbyggnadens ägare och staden, och i stället undersöker, vilken reglering som kan ske utan skada för annan, må anföras, att de naturliga vattenstånden nu äro i Norra Vixen + 215,55 m vid vegetationsmedelvatten och + 214,90 m vid lågvatten samt i Södra Vixen + 215,55 m vid vegetationsmedelvatten och + 215,30 m

3

vid lågvatten. Begärd dämningegräns + 215,50 m är alltså lägre än vegetationsmedelvattenståndet, och sänkningsgrän- sen sammanfaller med naturligt lågvatten. Den sökta regleringen kan följaktligen ej medföra någon skada för sakägarna kring Norra Vixen. Vad åter angår Södra Vixen medför visserligen den tillämnade rensningen, att sjön under ett extremt torrår kan sänkas 20 cm under nuvarande lågvattenyta. Om några olägenheter uppkomma härav, måste emellertid dessa mer än väl uppvägas av de högre och jämnare vattenstånden under det övervägande antalet år. Själva rensningen mellan sjöarna kan ej antagas medföra någon skada. Med hänsyn till vad nu sagts och till att enligt ansökningen alltid minst 25 l/s skola framsläppas i vattendraget uppkommer ej heller i fråga om fisket någon skada. Den enda skada, som vållas nedströms Norra Vixen, åsamkas ägaren av Skedhults vattenkraftverk genom minskad vattenföring. I fråga om denna skada är emellertid särskild överenskommelse träffad (se nedan). Det förbud mot avloppsvatten, som begäres i fråga om sakägarna kring Norra Vixen och dess tillflöden, äro nämnda sakägare jämlikt grunderna för 2 kap. 14 § tredje stycket vattenlagen skyldiga tåla utan ersättning. Enligt stadens uppfattning medför följaktligen det sökta företaget icke annan skada

än sådana, som reglerats genom överenskommelser.

Överens-
kommelser.

Staden har i målet åberopat en den 8 och 22 mars 1957 träffad överenskommelse med Kungl. domänstyrelsen för Kronan tillhöriga Brevik 3¹ med flera fastigheter (aktsid. 284-286). Enligt denna överenskommelse äger staden rätt att för den tillämnade regleringsdammen mellan Norra Vixen och Karlsjön samt för väg till dammen utan särskild ersättning taga i anspråk erforderlig mark å Brevik 3¹, skolande staden ensam svara för och bekosta dammens uppförande och framtida underhåll. Vidare avstår domänstyrelsen på i överenskommelsen upptagna villkor från alla anspråk på gottgörelse för skador vid Norra och Södra Vixen samt deras avlopp av Norra Vixens reglering - med dämning till + 215,50 m och sänkning till + 214,90 m - samt av vattenbortledning en och medgiver sålunda bifall till stadens ansökan.

Ytterligare har staden ingivit en med Jönköpings läns hushållningssällskap - såsom numera ägare av det tidigare under målets handläggning godsägaren E.A.F. Lundgren tillhöriga Skedhults säteri - den 31 juli 1957 ingången förlikning (aktsid. 297-299). Genom denna förlikning har avtal träffats om gottgörelse för den skada å vattenkraft, som säteriet lider genom stadens vattenbortledning från

Norra Vixen. Dessutom ha återkallats samtliga av Lundgren och domänstyrelsen förut i målet framställda ersättningsyrkanden utom såvitt angår rättegångskostnad. Staden har hemställt om dom i enlighet med förlikningens innehåll.

Slutligen har staden den 16 januari och den 5 februari 1957 träffat överenskommelse (aktsid. 280-283) med fortifikationsförvaltningen rörande skyddsområdesbestämmelser för Kronans fastighet stadsägan nr 45 + 46 + 47 + 48 + 49 + 50. Genom denna överenskommelse har Kronan medgivit de av stadens slutliga ansökan omfattade föreskrifterna om skydd för stadens vattentäkt.

I anledning av stadens slutliga ansökan ha erinringar framställts i skilda hänseenden. För erinringarna ävensom för stadens ställningstagande till desamma lämnas här följande redogörelse.

Erinringar m.m.

Sakägare, vilkas talan i målet förts av advokaten Olof Lindgren i Jönköping med P. Johansson ingenjörbyrå i Växjö som tekniskt biträde, ha beträffande företagets tillåtlighet anfört: Med nuvarande dammbyggnad på Brevik 3¹ kan ej antagas vara förenad rätt till reglering av Norra Vixens vattenstånd i den omfattning, som av staden gjorts gällande. Den i dammen anbragta vattenrännan medger sålunda icke högre dämning

än till höjden + 215,50 m. Därtill kommer, att även denna dämning torde påverka lågt belägna odlingsmarker. Med hänsyn till bestämmelserna i äldre lagstiftning synes det därför sannolikt, att sådan dämning i varje fall icke får utövas under vegetationsperioden (maj - september), utan under denna tid av året torde verkägaren ha varit skyldig att låta vattnet avrinna fritt genom ovannämnda ränna. Den övre gräns i Norra Vixen, vartill dämning kan ske utan skada för annan och fördenskull må medgivnas, torde följaktligen motsvaras av det medelvattenstånd, som erhålles under vegetationstid i sjön vid fri avrinning genom dammen. - Det av staden beräknade magasins-behovet 3,0 miljoner m³ är det största behov som beräknas föreligga under genomsnittligen 1 år av 75. Beräkningen grundar sig helt på antaganden om vad som möjligen kan tänkas inträffa vid en sammanställning av mycket ogynnsamma förhållanden. Det saknas emellertid praktiska erfarenheter, vilka giva stöd för antagande, att dessa förhållanden i verkligheten kunna inträffa. För staden finnes därför icke något skäl för anordnande av större magasin i Vixen-sjöarna, än som man med ledning av erfarenhetens rön kan visa staden vara i behov av. Det magasin, som enligt vad

nu sagts erfordras för staden, uppgår till högst 1,4 miljoner m³. - Förlägges i Norra Vixen dämningens gränser till + 215,40 m och sänkningsgränserna vid + 215,00 m, erhållas - utan att några rensningar behöva företagas i åfåran mellan Vixensjöarna - de däremot svarande vattenstånden + 215,50 m respektive + 215,30 m (= nuvarande lågvattenyta) i Södra Vixen. En reglering inom dessa gränser ger ett magasin i de båda sjöarna om 0,40 x 1,7 + 0,20 x 5,1 = 1,7 miljoner m³, sålunda mer än tillräckligt för stadens angivna behov. Förevarande sakägare motsätta sig reglering i vidare mån än nu angivits. - Höjden + 215,40 m har visserligen utgjort vegetationsmedelvattenstånd i Norra Vixen åren 1951-1955. Emellertid har fram till och med år 1953 verkställts sommardämning vid den nuvarande dammbyggnaden, vilket verkat höjande på vattenståndet i sjön. Det naturliga vegetationsmedelvattenståndet - det vill säga det som skulle ha inställt sig vid fri avrinning genom dammen - är därför lägre än + 215,40 m. Sakägarna äro följaktligen berättigade till viss ersättning även vid en till + 215,40 m begränsad dämning i Norra Vixen. - Framställningen om tillstånd till rensning mellan sjöarna bestrides under framhållande av att vissa av stränderna utmed Södra Vixen äro mycket

långgrunda och därför äro känsliga för sänkning av sjöns lågvattenstånd.

Advokaten Lindgrens huvudmän ha under åberopande av det sagda yrkat förpliktande för staden att inkomma med särskild utredning om skadorna genom den sökta regleringen

Staden har genmält: Ett magasin om 3,0 miljoner m³ behöves för att vattenförsörjningen skall tryggas under en torrperiod. Det kan här förtjäna nämnas, att enbart för täckande av avdunstningen från de båda sjöarna under en exceptionell torrperiod fordras 2,04 miljoner m³. Staden vill visserligen numera ej längre göra gällande, att den uti ansökningen angivna rätten till reglering avser jämväl vegetationstiden. Emellertid vidhåller staden, att de i ansökningen lämnade uppgifterna om naturliga vegetationsmedelvattenståndet äro riktiga, och att staden följaktligen äger reglera i sökt omfattning utan ersättning. Skulle vattendomstolen komma till annan uppfattning, hemställer staden, att domstolen i deldom med prövning av företagets tillåtlighet och tillstånd att påbörja byggnadsarbetena även prövar frågan om i vilken omfattning reglering må utövas utan ersättning. Staden förutsätter därvid, att den ersättning som staden kan nödgas utgiva

vid reglering enligt ansökningen under alla förhållanden är alltför obetydlig för att kunna inverka på företagets tillåtlighet.

Fiskeriintendenten i Nedre södra distriktet Harald

Alander har i avgivet yttrande anfört: Den sökta regleringen kan inverka ogynnsamt på Vixensjöarnas bestånd särskilt av kräftor men även av gädda, siklöja och annan fisk. Bland annat kan den tidtals mycket ringa vattenföringen i sjöarnas avlopp påverka åluppvandringen. Fiskefrämjande åtgärder torde därför erfordras. För närvarande äro emellertid dessa svåra att närmare precisera. Innan frågan definitivt avgöres, bör man därför under en 5-årsperiod följa företagets verkningar på fisket, så att man därefter kan bestämma lämpliga kompensationsåtgärder och fiskeavgifter. Under 5-årsperioden utförda undersökningar och inplanteringar samt andra fiskevårdande åtgärder böra bekostas av staden. Denna bör vara skyldig att anordna ålyngelledare eller bekosta uppsamling och upptransport av ålyngel, när fiskerimyndigheterna så finna nödigt. Avgift enligt 2 kap. 10 § vattenlagen bör utgå.

Sedermera har tillförordnade fiskeriintendenten i distriktet Nils-Arvid Nilsson i ett av kammaradvokatfiskalsämbetet åberopat yttrande förmält: Det ifrågavarande ingreppet

torde vara till föga men för fisket. Vid extrema lågvattenstånd med samtidig bottenfrysning kan emellertid kräftbeståndet eventuellt löpa viss fara.

Staden har beträffande fisket anfört: Staden har visserligen ej någon erinran mot den av intendenten Alander föreslagna prøvotiden 5 år men ifrågasätter nödvändigheten därav. Regleringen torde nämligen snarare bli till nytta än till skada, eftersom vattenstånden efter regleringen bli jämnare än hittills. Vid de sällsynta tillfällen, då en mera betydande avsänkning kommer att äga rum, skulle vattenståndet även i naturligt skick ha varit mycket lågt. Sjöarnas kräftbestånd härjades av pest åren 1951-1952, och förbud mot kräftfångst har rått sedan dess och väntas bestå ett flertal år. Numera synes ingen pestsmitta vara kvar, och utplantering av kräftor har därför skett. Den i stadens ansökan förutsatta minimiframsläppningen 25 l/s måste antagas vara tillräcklig för åluppvandringen. Staden har intet emot att - om det finnes tillrådligt med hänsyn till kräftfisket - främdeles, om fiskerimyndigheterna anse det erforderligt, anordna ålyngelledare eller bekosta uppsamling och upptransport av ålyngel. Staden förutsätter härvid, att för ålyngelledare

nödigt vatten får inräknas i minimitappningen. Om prøvotid föreskrives, är staden villig att under denna bekosta undersökningar och fiskevårdande åtgärder i rimlig omfattning. Kostnaderna för återställande av det genom pesten förlorade kräftbeståndet få dock icke drabba staden. Frågan om avgift enligt 2 kap. 10 § vattenlagen överlämnas till vattendomstolens avgörande. Engångsavgift föreslås.

I ett par erinringsskrifter ha befarats skador genom sänkta vattenstånd nedströms Norra Vixen.

Staden har härtill genmält, att den föreslagna minimitappningen lär vara tillräcklig för att hålla vattenståndet uppe.

I fråga om det sökta förbudet mot avloppsutsläpp kring Norra Vixen och dess tillflöden utom Södra Vixen ha advokaten Lindgrens huvudmän anfört: 2 kap. 14 § tredje stycket vattenlagen synes ej innehålla någon bestämmelse om skyldighet för strandägarna att tåla föreslaget förbud utan ersättning. Om emellertid vattendomstolen skulle utfärda förbud mot förorening i sökt omfattning, yrka strandägarna att utan hinder härav få bibehålla befintliga avlopp utan ytterligare reningsåtgärder ävensom att i befintliga byggnader åstadkomma W.C.-anläggningar med mera, som kunna erfordras för byggnader--

nas modernisering, samt vidare bibehålla och uppföra ensilageanläggningar i den omfattning, vilken kan befinnas lämplig med hänsyn till jordbrukens drift.

Staden har gentemot detta hänvisat till uttalandena och lagförslagen rörande ensilageanläggningar i vattenvårds-kommitténs betänkande av år 1954 och Kungl. propositionen nr 173/1956.

Advokaten Lindgrens huvudmän ha vidare - för det fall att begärd rensning i åfåran mellan Vixensjöarna skulle tillåtas - yrkat åläggande för staden att anordna en pegel.

Staden har medgivit yrkandet.

Civilingenjören Helge Dahlström i Göteborg, vilken förhyr det så kallade Fiskartorpet, tillhörigt Skedhults säteri, vid Norra Vixen, har yrkat ersättning av staden med 100 och 250 kr för fördjupning av två brunnar, 250 kr för upptagande av avloppsbrunn, 250 kr för ändring av båtbrygga, 150 kr för anordnande av ny båtplats och 450 kr för ny strandskoning. Yrkandena ha grundats på befarad ökad varaktighet av låga vattenstånd i Norra Vixen.

Staden har bestritt yrkandena.

I övrigt ha åtskilliga sakägare förbehållit sig rätt till framtida talan beträffande skador, vilka i olika hän-

seenden kunna tillfogas dem genom det sökta företaget.

Staden har ej haft någon erinran häremot.

Staden har anhållit om förordnande, att blivande dom må verkställas utan hinder av att densamma ej äger laga kraft. Som skäl har åberopats stadens beträngda läge i fråga om vattenförsörjningen.

Verkstäl-
lignets
förord-
nande.

Följande sakägare ha för sina kostnader å målet vid vattendomstolen fordrat ersättning av staden med följande belopp, nämligen

Rättegångs-
kostnad.

försvarets civilförvaltning med 2.477 kr enligt räkning aktsid. 310-313,

advokaten Lindgrens huvudmän med dels för Lindgrens sysslande i målet 4.449 kr 10 öre, därav 3.700 kr i arvode, enligt räkning aktsid. 320 samt 325 kr, därav 250 kr i arvode, enligt yrkande vid huvudförhandling den 9 september 1958, jämte protokolls- och domslösen, dels för P. Johanson ingenjörbyrås sysslande 5.200 kr 45 öre enligt räkningar aktsid. 321-325 samt 322 kr 20 öre enligt yrkande vid samma huvudförhandling, dels ock för lantbrukaren John Johansson i Prostorps 101 kr 75 öre enligt räkning aktsid. 326,

godsägaren Lundgren, som i målet företrätts av advokaten Eric Johansson i Nässjö med civilingenjören Stellan Jacobson

i Göteborg som tekniskt biträde, med dels 2.413 kr 60 öre
- därav 620 kr för "rese- och väntetid" och 1.500 kr i ar-
vode - jämte protokolls- och domslösen för Johanssons sys-
slande i målet enligt räkning aktsid. 273-274, dels ock
780 kr -- därav 100 kr för "tidsspillan" och 450 kr i ar-
vode - enligt räkning aktsid. 270 samt 5.315 kr 30 öre --
därav 400 kr för "tidsspillan" och 4.175 kr i arvode -- en-
ligt räkning aktsid. 271-272 för Jacobsons sysslande,

Jönköpings läns hushållningssällskap, som likaledes
haft advokaten Johansson till ombud med civilingenjören
Jacobson som tekniskt biträde, med dels 409 kr -- därav
380 kr i arvode - enligt räkning aktsid. 294 för Johans-
sons sysslande i målet, dels ock.719 kr 15 öre - därav
500 kr i arvode - enligt räkning aktsid. 293 för Jacob-
sons sysslande samt

civilingenjören Helge Dahlström, som i målet biträtts
av civilingenjören Jacobson, med 100 kr, utgörande arvode,
för det av Jacobson lämnade biträdet (räkning aktsid. 269).

Staden har beträffande kostnadsyrkandena anfört: Mot
de för advokaten Lindgrens sysslande i målet och för John
Johansson fordrade beloppen ävensom mot de för P. Johans-
son ingenjörbyrås sysslande äskade beloppet 322 kr 20 öre

har staden ingen erinran. I fråga om ingenjörbyråns krav enligt räkningarna aktsid. 321-325 anhålles om vattendomsstolens prövning, huruvida ej byråns utredningsarbete ställt sig onödigt dyrbart. Det för civilingenjören Jacobsons sysslande i räkningen aktsid. 271-272 begärda beloppet förefaller alltför högt. I övrigt hänskjutes kostnadsyrkandenas skälighet till domstolens bedömning. Staden har i avräkning å blivande ersättningar förskottsvis guldit till Lindgren ^{2.500} [2.000] kr, till P. Johansson ingenjörbyrå ^{3.500} [2.500] kr, till advokaten Johansson 1.000 kr och till Jacobson 1.500 kr.

D o m s k ä l.

Nuvarande vattentäkts laglighet m.m. Eksjö stads vattentäkt vid Ränneslätt var redan före den 1 januari 1940 tagen i bruk uti sådan omfattning, att hela den naturliga grundvattentillgången, beräknad till 13 l/s i medeltal, uppfordrades. Jämlikt övergångsbestämmelserna till 1930 års grundvattenlagstiftning möter följaktligen ej något hinder för staden att vid vattentäkten tillgodogöra grundvatten i denna omfattning. Stadens framställning om lagligförklarande av vattentäkten och om fastställande av

Tillåt
lighet
frågan

rätt att vid anläggningen uppfordra sagda grundvattentill-
rinning kan således bifallas.

Ansöknings i övrigt. I sin egenskap av ägare till
stadsägan nr 51 + 52 + 65 + 66 + 67, till vilken ostridigt
hör vattenområde i Norra Vixen, äger staden vitsord att sö-
ka tillstånd till bortledande av vatten från denna sjö.
För staden är det ett nödvändigt livsvillkor, att dess
vattenförsörjning för överskådlig tid säkerställes. Stadens
uppskattning av vattenbehovet fram till år 1995 - vilken
utmynnar i att då, utöver naturliga grundvattenmängden 13
l/s, 40 l/s behöva tillföras stadens vattentäkt i form av
ytvatten - kan godtagas. Det men, som kan åsankas annans
egendom genom bortledande av denna vattenmängd från Norra
Vixen, blir under alla omständigheter så ringa i förhållan-
de till nyttan för staden, att bortledandet uppenbarligen
ej möter hinder på grund av bestämmelserna i 2 kap. 3 §
första stycket vattenlagen. Ej heller föranledes hinder av
annat stadgande i sagda lag.

Som ett led i det sökta företaget ingår, att det från
Norra Vixen bortledda vattnet efter infiltration i grunden
tillgodogöres vid vattentäkten, samt att för sådant ändra-
mål anläggningarna vid denna vid behov utvidgas. Hinder

t-
ts-
n-

mot bifall till ansökningsen i denna del, som ej föränlett någon erinran, föreligger icke.

Staden bör alltså erhålla medgivande att från Norra Vixen avleda 40 l/s samt för sådant ändamål anlägga intag med pumpstation ävensom framdraga råvattenledning från pumpstationen till vattentäkten vid Ränneslätt samt att efter infiltration tillgodogöra sig det bortledda vattnet ävensom vid behov utvidga befintlig infiltrationsbassäng och övriga anordningar vid vattentäkten.

Vidkommande härefter spörsmålet om medgivande att verkställa reglering av vattnets avrinning ur Norra Vixen samt vidtaga erforderliga åtgärder härför har staden med domänstyrelsen såsom förvaltare av den Kronan tillhöriga fastigheten Brevik 3¹ träffat en överenskommelse, varigenom domänstyrelsen medgivit bifall till ansökningsen. Såsom berättigad att förfoga över den rätt till reglering av vattnets avrinning ur Norra Vixen, vilken är förenad med befintlig dammbyggnad på Brevik 3¹, är staden alltså numera behörig sökande i denna del av målet.

De av staden sökta åtgärderna att i och för regleringsen - med utrivande av nuvarande dammbyggnad - uppföra ny damm över Långanäsån med fästen på Brevik 3¹ och staden

allhöriga stadsägområdet nr 67 ha medgivits av Brevik 3
are och medföra i övrigt icke skada eller intrång för an-
nan. Dessa åtgärder må följaktligen vidtagas.

Staden har hemställt om vattendomstolens prövning, i
vilken omfattning -- inom ansökningens ram -- dämning vid
den blivande dammen må utövas utan ersättning för uppkom-
mande men. I sådant hänseende är bestämmande, vilken rätt
som härutinnan gällt för den nuvarande dammbyggnaden. Ut-
redningen visar, att på platsen av ålder funnits en damm,
vid vilken reglering skett till förmån för dels en vid
dammen förut belägen men numera sedan länge nedlagd kvarn,
dels ock den cirka 6 km nedströms Norra Vixen befintliga
Stenkwillens kvarn. Utredningen om regleringsrättens om-
fattning är bristfällig. Man torde emellertid kunna förut-
sätta -- något som för övrigt ej heller i och för sig be-
stritts -- att under annan tid än vegetationsperioden maj
september dämning fått ske så högt som dammbyggnaden med-
givit eller till höjden + 215,50 m, eftersom dammrännans
väggar ha överkanten lägst å denna höjd. Vad åter angår
vegetationsperioden har staden förklarat sig ej vilja gö-
ra gällande, att rätt till dämning under denna tid före-
ligger i vidare mån, än som kan ske utan skada för annan.

Dämningsrätten blir då begränsad till Norra Vixens naturliga vegetationsmedelvattenstånd, det vill säga den höjd, vilken sjöns vattenyta intager vid fri avrinning genom den nuvarande dammbyggnaden. De i målet tillgängliga uppgifterna om Norra Vixens vattenstånd kunna knappast anses giva tillförlitlig ledning härvidlag, eftersom dels vattenståndsobservationer där endast sporadiskt förekommit, dels ock de vattenstånd, vilka observerats före år 1954, kunna ha påverkats av dämning vid Breviksdammen, så att de blivit högre än de naturliga. Vid detta förhållande och i avsaknad av annan utredning nödgas vattendomstolen utgå från de vattenstånd, som efter år 1953 - alltså vid fri avrinning under vegetationsperioderna - observerats i Södra Vixen under sagda perioder, och sammanställa dessa värden med tillgängliga siffror å samtidigt avlästa vattenstånd i Norra Vixen för att härigenom få fram dels ett normalvärde å vegetationsmedelvattenståndet i Södra Vixen, dels ock den nivåskillnad, som man bör draga från detta värde för att erhålla vegetationsmedelvattenståndet i Norra Vixen vid fri avrinning. Man finner då av diagrammen aktsid. 128 och 328, att i Södra Vixen under maj - september åren 1954-1958 vattenstånden växlade mellan högst + 215,63 m och lägst + 215,30 m. Medel-

vattenståndet för perioden var + 215,50 m. Vidare framgår av diagrammen aktsid. 128 och 330, att samtida vattenståndsavläsningar i Vixensjöarna förekommit vid följande tider under maj - september, nämligen den 1 maj - någon dag in i juni 1954, den 31 augusti 1955 och maj - september 1956. Upprättas med ledning av de avlästa värdena en relationskurva för vattenstånden i de båda sjöarna, finner man, att mot vattenståndet + 215,50 m i Södra Vixen svarar höjden + 215,25 m i Norra Vixen. Sistnämnda höjd utgör alltså naturliga vegetationsmedelvattenståndet i Norra Vixen.

Rätten att vid den nuvarande dammbyggnaden - liksom vid den nya dammen - under vegetationstid dämna utan ersättning sträcker sig enligt det sagda icke högre än till + 215,25 m i Norra Vixen och + 215,50 m i Södra Vixen. Frågan uppkommer då, huruvida medgivande må lämnas staden att under vegetationsperioden mot ersättning för skada och intrång verkställa ytterligare dämning till den med ansökningsavsedda höjden + 215,50 m i Norra Vixen. Detta spörsmål och de med den sökta regleringen likaledes förknippade frågorna om rätt till avsänkning, rensningur och vattenhushållning äro att pröva i ett sammanhang.

För staden är det ett väsentligt intresse att erhålla så stort regleringsmagasin, att vattenförsörjningen kan säkerställas även under de ogynnsammaste förhållanden, varmed är att praktiskt räkna, såsom exceptionellt torrår med stark avdunstning. Staden får anses ha nöjaktigt visat, att för sådant ändamål behöves ett magasin om 3,0 miljoner m³. Detta förutsätter den av staden begärda regleringshöjden.

I fråga om den skada och det intrång, som kan förorsakas av den sökta dämningen utöver + 215,25 m i Norra Vixen och + 215,50 m i Södra Vixen, saknas visserligen närmare utredning i målet. Beträffande Norra Vixen bör emellertid ihågkommas, dels att den övervägande delen av stränderna kring sjön tillhöra antingen staden själv eller sakägare, vilka medgivit den sökta dämningen utan krav på ersättning (ägarna av Breviks och Skedhults säterier), dels ock att den skada, som kan åsamkas de övriga strandfastigheterna genom en så obetydlig vattenståndshöjning som 25 cm, uppenbarligen måste bli ringa. Vad åter angår strandfastigheterna kring Södra Vixen är att märka, huru som - efter utförandet av rensning mellan sjöarna med sänkning av förbindelsefårans tröskelhöjd + 215,10 m till

+ 214,85 m .. den nuvarande nivåskillnaden mellan Norra och Södra Vixen kommer att bli praktiskt sett utjämnad vid vanligen förekommande vattenföringar. En höjning av dämningen i Norra Vixen till + 215,50 m kan därför efter rensningen ej verka nämnvärt höjande på det nuvarande vegetationsmedelvattenståndet i Södra Vixen.

Skadeverkningar till följd av magasinets avsänkning ha gjorts gällande i fråga om Södra Vixen. Vattendomstolen delar emellertid härvidlag stadens uppfattning. Om några olägenheter uppkomma genom att denna sjö under ett extremt torrår kan sänkas 20 cm under nuvarande lågvattenyta, uppvägas sålunda dessa mer än väl av den fördel, som beredes genom de högre och jämnare vattenstånden under det långt övervägande antalet år.

Under den i ansökningen uppställda förutsättningen, att 25 l/s ständigt skola framsläppas genom naturliga åfåran, och med de föreskrifter till fiskets skydd, vilka upptagas i denna deldom, lär det sökta företaget ej medföra någon mera betydande skada för fisket.

Vid övervägande av de sålunda redovisade omständigheterna finner vattendomstolen de med ansökningen avsedda regleringsåtgärderna vara tillåtliga ur såväl allmän som

enskild synpunkt. Emellertid bör tillåtelse att under vegetationstiden dämna över höjden + 215,25 m i Norra Vixen förenas med förbehåll, att sådan tillåtelse ej må tagas i anspråk förrän efter dels prövning av frågan om gottgörelse för skada och intrång av högre dämning, dels ock fullgörande av vad i 9 kap. vattenlagen stadgas. Motsvarande förbehåll bör knytas till medgivande att verkställa rensning, eftersom vattendomstolens antagande, att rensning kanske utan skada i form av sänkta vattenstånd i Södra Vixen, vilar på den förutsättningen, att dämningens gränsen förläggas på höjden + 215,50 m i Norra Vixen. Staden bör förpliktas att inom viss tid inkomma med sådan utredning, som avses i 11 kap. 27 § vattenlagen, rörande verkningarna av dämning under vegetationstid mellan höjderna + 215,25 och + 215,50 m i Norra Vixen, vid äventyr att om utredning icke inkommer inom föreskriven tid, eller om utredning, som inom sådan tid inkommer, befinnes i något avseende ofullständig och bristerna ej inom viss förelagd tid avhjälpas - medgivandet till sådan dämning och till rensningar eljest av vattenrättsdomaren förklaras förfallet.

Vad slutligen angår frågan om föreskrifter till skydd för grundvattnet och för vattnet i Norra Vixen föreligger

numera överenskommelse mellan staden och kommunalförvaltningen om skyddsbestämmelser beträffande de på kartan aktsid. 283 markerade områdena B, C och D av stadslagen 45 + 46 + 47 + 48 + 49 + 50. De bestämmelser, vilka enligt ansökningen skola gälla för strandfastigheterna kring Norra Vixen, få anses erforderliga till skydd för vattnet i Norra Vixen och dess tillflöden utom Södra Vixen, och äger följaktligen staden jämlikt 2 kap. 14 § tredje stycket vattenlagen påkalla dessa bestämmelser.

Särskilda villkor m.m.

I fråga om de särskilda villkor och andra bestämmelser, som böra gälla för sökta tillstånd, är följande att anteckna:

Kontrollbestämmelser. För vinnande av närmare erfarenhet om blivande vattenstånd i sjöarna liksom för kontroll av stadens vattenhushållning böra vattenståndsskallor uppsättas såväl vid den blivande regleringsdammen som i Södra Vixen samt uppmätning ske av det bortledda vattnet och tappningen genom dammen.

Fisket. Den vattenmängd om 25 l/s, vilken enligt ansökningen ständigt skall framsläppas i den naturliga åfåran, lärer vara tillräcklig såväl för ålyngeluppvandring som till förebyggande i övrigt av skada å fisket i vatten.

tendraget nedströms den blivande dammbyggnaden. Det bör åligga staden att -- i den mån fiskerimyndigheterna så finna erforderligt -- till skydd för ålfisket anordna ålyngel- ledare eller bekosta uppsamling och upptransport av ålyngel. Någon skada å fisket i sjöarna synes icke vara att befara vid reglering i den omfattning, vartill enligt det föregående rätt lär vara förenad med den nuvarande dammbyggnaden i Norra Vixens utlopp. Vad åter angår ytterligare reglering under vegetationstid upp till höjden + 215,50 m i Norra Vixen, bör spørgsmålet om vilket men som därav möjligen uppkommer för fisket prövas framdeles i samband med övriga frågor om skada eller intrång till följd av reglering, som sist sagts. Avgiften enligt 2 kap. 10 § vattenlagen kan skärligen bestämmas efter 50 öre/år för varje magasinsdel om 50.000 m³ och skulle då bli 30 kr/år. Med hänsyn till sin ringhet bör denna avgift utbytas mot engångsbidrag 750 kr.

Skada å vattenkraft. Genom stadens bortledande av vatten från Norra Vixen lider Skedhults säteri viss skada å vattenkraft. Ersättning för denna skada bör bestämmas i enlighet med den mellan staden och hushållningssällskapet träffade förlikningen.

Övriga skador. Frånsett Skedhults skada å vattenkraft

synes vid framsläppande av 25 l/s i naturliga åfåran stadens vattenbortledande från Norra Vixen varken beträffande fisket eller i övrigt medföra några skador nedströms den blivande dammbyggnaden till följd av minskad framrinning i vattendraget.

Den sökta regleringen läser icke medföra någon ökad varaktighet av låga vattenstånd i Norra Vixen utan i stället åstadkomma jämnare vattenstånd. Grund saknas därför för de av Helge Dahlström framställda ersättningsanspråken.

Prövningen av uppkommande spörsmål om gottgörelse för skada och intrång till följd av dämning under vegetationstid mellan höjderna + 215,25 och + 215,50 m i Norra Vixen bör såsom nämnts ej medtagas i denna deldom utan uppskjutas till målets fortsatta handläggning.

Frågan om skyddsbestämmelserna för stadsägan nr 45 + 46 + 47 + 48 + 49 + 50 är reglerad genom överenskommelsen mellan staden och fortifikationsförvaltningen. På vattendomstolens prövning ankommer alltså ej någon fråga om ersättning för intrång till följd av dessa bestämmelser.

Något direkt yrkande om gottgörelse för intrång på grund av skyddsbestämmelserna för strandfastigheterna kring

Norra Vixen är ej att taga ställning till i detta mål. I fråga om befogenheten att genom framtida talan i särskild ordning framställa ersättningsanspråk vill vattendomstolen här endast erinra om de från och med den 1 januari 1957 gällande stadgandena i 8 kap. 23 § vattenlagen. I detta lagrum stadgas bland annat, att avloppsvatten från vattenklosett, vilket ej undergått slamavskiljning, ävensom presssaft från siloanläggning och urin från djurstall ej må avledas till vattendrag eller sjö, med mindre det uppenbarligen kan ske utan olägenhet.

I övrigt synes skada eller intrång till följd av det sökta företaget ej vara att befara.

Av staden åberopade förhållanden få anses utgöra giltig grund för framställningen om verkställighetsförordnande.

Verks-
li-
ghe-
för-
nan-

I fråga om de i målet framställda rättegångskostnadsanspråken finner vattendomstolen ej skäl till erinran i vidare mån, än att civilingenjören Stellan Jacobson med hänsyn till arten och omfattningen av det arbete, som avses med räkningen aktsid. 271-272, får anses i arvodeshänseende skäligen gottgjord för sagda arbete med ett belopp om 3.500 kr.

Rätte-
gån-
gsk-
ostn-

D o m s l u t.

Laglig-
förkla-
ring av
vatten-
täkt m.m.

Vattendomstolen förklarar den av Eksjö stad anlagda vattentäkten på det staden tillhöriga, å kartan aktsid. 305 med röda begränsningslinjer utmärkta området av stadsägoområdet nr 45 + 50 inom stadsägan nr 45 + 46 + 47 + 48 + 49 + 50 i Eksjö vara av laga beskaffenhet samt förklarar staden berättigad att vid vattentäkten uppfordra hela den naturliga grundvattentillgången, beräknad till 13 l/s i medeltal.

Den sålunda lagligförklarade vattentäkten består av 7 rörbrunnar, luftningsanläggning, lågreservoar, pumpstation, samlingsbrunn, reservkraftanläggning och infiltrationsanläggning, allt med den allmänna anordning, som framgår av planschen aktsid. 35, och med det närmare utförande, som beskrives å aktsid. 22-26 samt åskådliggöres å planschererna aktsid. 36-39.

Rätten att vid anläggningen tillgodogöra grundvatten skall för framtiden vara förenad med ovannämnda staden tillhöriga område. Detta skall alltså utgöra vattentäktfastighet. Det åligger staden att snarast möjligt ombesörja vattentäktfastighetens avstyckning samt därefter hos vattenrättsdomaren anmäla fastighetens registerbeteckning.

Staden har att föra anteckningar om de vattenmängder, vilka dagligen tillgodogöras vid vattentäkten, samt hålla dessa tillgängliga för sakägare, som kunna vara beroende av grundvattenuttaget.

Tillstånd.

Vattendomstolen lämnar staden tillstånd att - för tillgodoseende av stadens vattenbehov - med iakttagande av vad i denna deldom föreskrives samt i övrigt uti huvudsaklig överensstämmelse med det av staden åberopade tekniska förslaget

dels från Morra Vixen bortleda i medeltal för år 40 l/s samt för sådant ändamål anlägga och nyttja intagsledning och råvattenpumpstation på stadsägoområdet nr 67 av staden tillhöriga stadsägan nr 51 + 52 + 65 + 66 + 67 (se förslaget aktsid. 56-57 med ritningar aktsid. 70-71),

dels för det bortledda vattnets överförande från råvattenpumpstationen till stadens vattentäkt vid Ränneslätt anlägga vattenledning - med sträckning enligt kartan aktsid. 69 - över, förutom staden tillhörig mark, stadsägan nr 45 + 46 + 47 + 48 + 49 + 50 samt järnvägen Ekstjö-Nässjö (stadsägan nr 442),

dels ock efter infiltration av den bortledda vatten-

Till-
stånd
till
vatte-
bortl-
dande
och v-
tenre-
lerin-
m.m.

mängden tillgodogöra såväl detta vatten vid vattentäkten samt för sådant ändamål vid behov utvidga nuvarande infiltrationsbassäng och övriga anordningar vid vattentäkten.

För möjliggörande av vattenbortledningen lämnar vattendomstolen vidare medgivande åt staden

att, med utrivande av nuvarande dammbyggnad över Långanäsån på Brevik 3¹, uppföra en ny, medelst lucka avstängbar damm över ån mellan Norra Vixen och Karlsjön med fästen på Brevik 3¹ och stadsägoområdet nr 67 i huvudsaklig överensstämmelse med åberopat förslag (aktsid. 255), enligt vilket den nya dammen skall få en krönhöjd av + 216,20 m samt en fri bredd av 1,8 m och en tröskelhöjd av + 216,7 m i luckutskovet, 216,7

att rensa i vattendraget mellan Norra och Södra Vixen på fastigheterna Broarp 1² och 1³ samt Tannarp 1³ ned till höjden + 214,85 m

samt att vid den nya dammbyggnaden reglera vattenståndet i Norra Vixen mellan höjderna + 215,50 och + 214,90 m med allenast den inskränkningen i vattenhushållningen, att genom dammen alltid skall framläppas en vattenmängd om minst 25 l/s.

Det sålunda givna tillståndet får emellertid, i vad

det gäller rätt att vid den nya dammbyggnaden under vegetationstid dämna över höjden + 215,25 m i Norra Vixen, ej tagas i anspråk, förrän frågan om skador till följd av sådan dämning blivit prövad samt vad i 9 kap. vattenlagen stadgas blivit fullgjort. Innan så skett får ej heller medgivandet till rensningar tagas i anspråk.

Villkor m.m.

För det lämnade tillståndet skola gälla följande villkor och särskilda bestämmelser.

Jämförelseplan och fixpunkt. I denna deldom förekommande höjdsiffror hänföra sig till Sveriges normalnollplan, i förhållande till vilket en ring i stor sten invid högra stranden av Norra Vixens avlopp cirka 500 m nedströms om sjön omedelbart nedom en trumma under järnvägsbank (se plan aktsid. 66) angivits inneha höjden + 216,35 m. Denna ring fastställs nu som fixpunkt för företaget. Det åligger staden att invid ringen låta inhugga bokstäverna VD och årtalet 1958.

Vattenbortledandet:

- 1) Vatten får icke bortledas medelst råvattenpumpstationen vid tillfälle, då icke samtidigt minst 25 l/s framsläppas i den naturliga åfåran;
- 2) Staden har att å lämplig plats vid råvattenpump-

station anordna en vattenmängdsmätare och att föra dagliga anteckningar om de vattenmängder, som medelst pumpstationen avledas från Norra Vixen, ävensom att hålla dessa anteckningar tillgängliga för sakägare, vilka kunna vara beroende av stadens vattenbortledande.

Vattenregleringen:

1) Det åligger staden att, i vad på skötseln av den nya dammbyggnaden beror, sörja för att vattenståndet vid dammen ej överstiger de höjder, vartill enligt tillståndet dämning må ske under respektive i tillståndet angivna förutsättningar, och normalt ej heller underskrider höjden + 214,90 m;

2) Vattendomstolen erinrar om bestämmelsen i 2 kap. 32 § vattenlagen, att vid avtappning ej må på en gång framsläppas så mycket vatten, att allmän eller enskild rätt sättes i fara;

3) För möjliggörande av kontroll å vattenstånden skall staden vid dammens uppströmssida ha anbragt en vattenståndsskala på ett för dennas orubbade bestånd betryggande sätt samt på ett för envar lätt skönjbart och av strömning oberört ställe. Skalan skall korrespondera med jämförelseplanet samt vara graderad i enkla eller dubbla cm. En motsva-

... 3 - ...

rande skala skall efter samma grunder vara anbragt i Södra Vixen. På skalan vid regleringsdammen skola höjderna + 214,90, + 215,25 och + 215,50 m vara på särskilt sätt utmärkta. Innan skalorna utsatts, får reglering ej påbörjas;

4) Staden skall nedströms regleringsdammen låta inrätta mätskibord eller annan lämplig anordning, varå det vattenstånd, som motsvarar framrinningen 25 l/s, skall vara särskilt utmärkt.

Besiktning. Efter utgången av den tid, vilken härnadan bestämmes för företagets utförande - utom såvitt angår rensningen mellan Norra och Södra Vixen - eller, därest företaget med nämnda undantag dessförinnan fullbordats, sedan anmälan om fullbordandet inkommit, skola råvattenpumpstationens vattenmängdsmätare, regleringsdammen, mätskibordet eller mot detta svarande anordning samt vattenståndsskalorna på stadens bekostnad besiktigas. Det åligger staden att vid fullbordanden föredena föreskrivna byggnadstidens utgång ofördröjligen inkomma med anmälan härom till vattenrättsdomaren. Denne kommer att förordna besiktningsman, när besiktning skall ske.

Fisket. Till skydd för fisket stadgas följande:

1) Det skall åligga staden att framdeles, därest sådant av fiskerimyndigheterna påkallas, antingen i regleringsdammen inrätta ålyngelledare och under uppgångstiden framsläppa härför erforderlig vattenmängd, vilken är att inräkna i den föreskrivna minimivattenmängden 25 l/s, eller ock bekosta uppsamling och upptransport av ålyngel;

2) Jämlikt 2 kap. 10 § vattenlagen förpliktas staden att till främjande av fisket inom landet erlægga avgift med ett belopp om sjuhundrafemtio kronor en gång för alla. Avgiften skall inbetalas till fiskeristyrelsen före utgången av det kalenderår, varunder arbeten å företaget påbörjas.

I denna deldom prövas icke - utom i vad gäller avgiften enligt 2 kap. 10 § vattenlagen - frågan om verkningarna på fisket genom höjningen av dämningen under vegetations-tiden från + 215,25 till + 215,50 m i Norra Vixen.

Skada å vattenkraft. I enlighet med det mellan staden och Jönköpings läns hushållningssällskap såsom ägare av Skedhults säteri träffade avtalet föreskriver vattendomstolen - med fastställelse å sagda avtal - dels att staden har att framdraga och för framtiden underhålla ledning - med sträckning enligt kartan aktsid. 299 - till Skedhults

- 1 -

gård för 50-pericågig växelström, huvudspänning 380/220 volt, ävensom att i penningersättning för den förlust av vattenkraft i Långanäsån, vilken vattenbortledningen föranleder, till hushållningssällskapet gälda fyratusen kronor i ett för allt, att utbetalas före påbörjande av vattenbortledningen, dels ock att i fråga om skyldighet för ägaren av Skedhults gård att upplåta erforderlig mark till ledning skall gälla vad som avtalats under 3. i avtalet.

Avslaget yrkande. Helge Dahlströms i målet förda talan om skadeersättning lämnas av vattendomstolen utan bifall.

Byggnadstid. De till utförande medgivna eller föreskrivna arbetena skola, vid äventyr varom förmåles i 2 kap. 22 § tredje stycket vattenlagen, vara utförda före utgången av år 1968. Vad nu sagts gäller dock icke rensningarna mellan Norra och Södra Vixen, utan kommer särskild byggnadstid för detta arbete att bestämmas vid målets fortsatta prövning.

Oförutsedd skada. Uppkommer till följd av det till utförande medgivna företaget, i vad tillståndet därtill må tagas i anspråk enligt denna deldom, skada eller intrång, som

vattendomstolen icke förutsett, må den som lider skadan eller intrånget, härom föra talan -- i den ordning som stadgas i 2 kap. 24 § vattenlagen - inom åtta år från utgången av den för fullbordan av medgivna eller föreskrivna arbeten, med undantag av rensningarna, härovan i denna dom eller ock sedermera ^{i/}anledning av sökt anstånd bestämda tiden.

I fråga om talan om oförutsedd skada genom dämning under vegetationstiden mellan höjderna + 215,25 och + 215,50 m i Norra Vixen kommer vattendomstolen att utlåta sig senare.

Föreläggande om fullständig utredning. Det åligger staden att före utgången av år 1959 till vattendomstolen ha inkommit med sådan utredning, som avses i 11 kap. 27 § vattenlagen, om verkningarna av dämning under vegetationstiden maj - september mellan höjderna + 215,25 och 215,50 m i Norra Vixen. Inkommer icke utredning inom den föreskrivna tiden, eller befinnes utredning, som inom sådan tid inkommer, vara i något hänseende ofullständig, och avhjälpas ej bristerna inom tid, som vattenrättsdomaren förelägger, kommer det i denna deldom lämnade medgivandet i vad detsamma gäller dels dämning, som i detta stycke

sagts, dels ock rensningar att av vattenrättsdomaren förklaras förfallet.

Skyddsområde för vattentäkten. I enlighet med den mellan staden och fortifikationsförvaltningen träffade överenskommelsen förordnar vattendomstolen, att till skydd för stadens vattentäkt skall å de på kartan aktsid. 283 med respektive grön, blå och svart begränsningslinje utmärkta områdena B, C och D - tillsammans benämnda skyddsområdet - av stadsägan nr 45 + 46 + 47 + 48 + 49 + 50 läggas besvär eller last enligt följande bestämmelser:

Skydds-
bestäm-
melser

1) för skyddsområdet i dess helhet (B + C + D): Inom området får ej anordnas upplag av bensin, fotogen, olja, vägsalt, fenolhaltiga preparat eller andra för grundvatt- net skadliga ämnen, med mindre sådana skyddsåtgärder vidtagas, som stadens vattenverkschef kan godtaga; Kronan och staden obetaget att i händelse av tvist underställa frågan om erforderliga skyddsåtgärder vattendomstolens prövning. Vidare får avloppsvatten icke utsläppas från permanenta anläggningar inom området, dock att detta må ske från någon enstaka anläggning, därest överenskommelse härom kan träffas mellan Kronan och staden; och utgör dessutom stadgandet icke hinder mot utsläppande på marken av disk- och tvättvat-

ten i samband med områdets utnyttjande för militära övningar, exempelvis fältmässig bivackering;

2) för området B + C därutöver: Inom området få ej uppläggas fasta föroreningar, inbegripet fältmässiga avträden och dylikt. Avloppsledningar inom området skola utföras av täta rör med täta fogar;

3) för området B ytterligare: Sand- och grustäkt får ej inom området bedrivas djupare än 3 m över högsta på platsen förekommande grundvattennivå. Uppgift om grundvattennivån skall lämnas av staden. Vad sålunda stadgäts utgör icke hinder mot grävning av tillfälliga värn och andra skydd, som erfordras för stridsskjutningsområdets utnyttjande för sitt ändamål. Därest det emellertid skulle visa sig erforderligt att utföra permanenta värn å större djup än nyss sagts, skall samråd dessförinnan ske mellan vederbörande militära myndigheter och vattenverkschefen.

I anslutning till vad sålunda föreskrivits skola gällande följande likaledes avtalade villkor (§§ 3-5 i överenskommelsen):

a) De merkostnader, som på grund av bestämmelserna om förbud mot avloppsutsläpp och om utförande av avloppsledningar med täta rör och täta fogar kunna uppkomma för

Kronan, skola gäldas av staden. Vid uppskattande av dylika merkostnader skall jämförelse ske mellan de kostnader avloppsanläggningen skulle betinga, därest icke de nu stadgade skyddsbestämmelserna - men väl vattentäkten i dess nuvarande skick - funnes, och de kostnader, som uppkomma med hänsyn till de speciella åtgärder med mera eller den speciella materiel, som erfordras på grund av ifrågavarande skyddsbestämmelser;

b) Kronan fritager sig från skada till följd av militära övningar och trafik å den del av råvattenledning från Norra Vixen, som berör Kronans mark. Sagda ledningssträcka skall tydligt utmärkas genom stadens försorg;

c) Staden skall efter samråd med chefen för Göta ingenjörkår på lämpligt sätt utmärka områdena B, C och D.

Skyddsbestämmelser för Norra Vixen med tillflöden: Till skydd mot förorening av det vatten, som staden bortleder från Norra Vixen, skall, jämlikt 2 kap. 14 § tredje stycket vattenlagen, såsom besvär eller last å strandfastigheterna kring Norra Vixen, nämligen Brevik 3¹, Sjö 1¹ och 1², Rattnaby 1¹, Ärnåns 1¹, Broarp 1² och 1³, Tannarp 1³, Skedhult 1¹ och stadsägöområdet nr 67 av stadsägan nr 51 + 52 + 65 + 66 + 67 gälla följande bestämmelser: I Norra Vixen och dess tillflö

den utom Södra Vixen får ej utsläppas industriellt avloppsvatten, avloppsvatten från ensilageanläggningar och kloakvatten från bostäder med vattenklosett. Nuvarande anläggningar må dock bibehållas i befintligt skick vid oförändrad sammansättning av avloppsvattnet, därvid emellertid rätt förbehålles staden att på egen bekostnad vid behov anordna reningsanläggning vid Brevik 3¹. Vidare äro framtida anläggningar för kloakutsläpp från enskilda bostäder med vattenklosett tillåtliga under förutsättning, att tillfredsställande slamavskiljning ordnas och kloakvattnet därefter infiltreras i grunden.

Meddelande till inskrivningsdomaren: Jämlikt 2 kap.

14 § tredje stycket och 45 § andra stycket vattenlagen skall anmälan om de härovan för området B + C + D och strandfastigheterna kring Norra Vixen meddelade skyddsbestämmelserna ofördröjligen göras hos inskrivningsdomaren för sådan åtgärd, som i sagda lagrum avses.

Vattendomstolen förordnar, att i denna deldom meddelade tillstånd må tagas i anspråk utan hinder av att deldomen ej äger laga kraft, dock allenast såframt dessförinnan ställes sådan pant eller borgen, som avses i 11 kap. 67 § första stycket vattenlagen.

Verkstäl-
lichets-
förord-
ande,

I anledning av hittills framställda krav på gottgörelse för rättegångskostnad och med stöd av 11 kap. 66 § 4 mom. vattenlagen förpliktas staden att utgiva följande belopp i gottgörelse för utgifter å målet, nämligen till försvarets civilförvaltning tvåtusenfyrhundrasjuttiosju kronor,

Rättegångskostnad

advokaten Olof Lindgrens huvudmän dels för Lindgrens sysslande i målet fyratusensjuhundrasjuttiofyra kronor 10 öre, därav 3.950 kronor i arvode, jämte protokolls- och domslösen, dels för P. Johansson ingenjörbyrås sysslande femtusenfemhundratjugutvå kronor 65 öre, dels ock för lantbrukaren John Johansson i Prostorp etthundraen kronor 75 öre,

godsägaren E.A. Lundgren dels för advokaten Eric Johanssons sysslande i målet tvåtusenfyrhundratretton kronor 60 öre, därav 2.120 kronor i arvode, jämte protokolls- och domslösen, dels ock för civilingenjören Stellan Jacobsons sysslande femtusentjugu kronor 30 öre, därav 4.050 kronor i arvode,

Jönköpings läns hushållningssällskap dels för advokaten Johanssons sysslande i målet fyrahundranio kronor, därav 380 kronor i arvode, dels ock för Jacobsons sysslande sjuhundra-

nitton kronor 15 öre, därav 500 kronor i arvode, samt civilingenjören Helge Dahlström etthundra kronor för Jacobsons biträde.

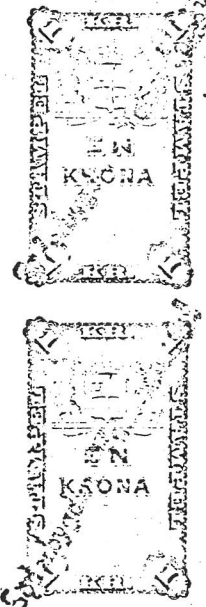
*Felut utau
från
bely delne*

Staden äger å utdömda belopp avdraga vad av staden redan förskottsvis guldits, enligt uppgift ^{2.500} [2.000] kr till advokaten Lindgren, ^{2.500} [2.500] kr till P. Johansson ingenjörbyrå, 1.000 kr till advokaten Johansson och 1.500 kr till civilingenjören Jacobsen.

Domstols-
kostnad.

Staden har att till vattendomstolens kansli enligt särskild förteckning gälda sådana kostnader som avses i 11 kap. 97 § vattenlagen.

Fullföljdshänvisning - se bilaga.

På vattendomstolens vägnar:

Gunnar Fredrikson

Enot förestående dom har vad icke ^{innehålls} inom föreskriven tid; Stockholm i Söde. l. g. vattendomstols kansli den ²⁴ / 11 / 19 ⁵⁸

I tjänsten:

Göran Åström

Stampel 2 kronor

Bilaga

Talan mot denna dom föres genom vad. Vill part vädja mot domen, skall han inom två veckor från denna dag eller sist den 8 november 1958 före tjänstetidens slut muntligen eller skriftligen anmäla vad hos vattenrättsdomaren i Söderbygdens vattendomstol, Vasagatan 52, Stockholm (postadress: Box 196, Stockholm 1), eller hos vattenrättssekreteraren vid domstolen. Part som anmält vad skall inom fyra veckor från denna dag eller sist den 22 november 1958 före tjänstetidens slut fullfölja vadet genom att till vattenrättsdomaren inkomma med sin till vattenöverdomstolen ställda vadeinlaga.

Har part sålunda väddat, äger även motpart, ehuru han ej iakttagit vad ovan sagts, föra talan mot domen; dock åligger det honom att inom två veckor från den dag, då tiden för fullföljd av vadet utgick, till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga. Sådan vadetalan förfaller, om den första vadetalan återkallas eller eljest förfaller.

Inlaga eller annan handling må inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev.